

C'est vraiment difficile à dire.

Le directeur viendra sans doute vers deux heures.

Votre télégramme nous est parvenu malheureusement trop tard.

Dans ces conditions, je vous prévins, vous n'avez pas la moindre des chances.

Některé vsuvky mohou sloužit jako tzv. stavkové výrazy. Například: Je vas téléphoner avec votre permission à la direction générale. Cette maison, vous savez, est très vieille.

Et maintenant, attention, nous allons entrer dans la plus belle salle du château.

Vous en avez suffisamment, voyons. Allons, dépêche-toi.

K vsuvkám patří také výrazy parazitní, sloužící více méně k vyplnění pauzy či k získání času při váhání nebo rozpátech mluvčího. Příkladů: Eh bien, alors, c'est comme ça. Voyez-vous.

C'est-à-dire, je ... comment dire ... mais qu'est-ce que vous voulez ... enfin ... bref, voilà tout ce que je sais pour l'instant.

396 JEDNOČLENNÁ VĚTA

Na rozdíl od vět dvojelečných, jež lze mluvnicky i významově rozčlenit na dva tzv. základní členy, tj. na část podmětovou a část přísudkovou (např.: L'avion vient d'atterrir.), věty jednočlenné obsahují pouze jediný člen, tzv. jednotný větný člen, který plní v podstatě funkci přísudku. Jednočlenné věty nemají tedy mluvnický podmět, jsou neosobní. Jejich výskyt je však zejména v dialogické řeči velmi častý, dokonce celý dialog se může skládat ze sledu jednočlenných vět, ať již holých nebo rozvířených.

Pozn. Pojem „jednočlenná věta“ znamená, že toto složením má jen jeden ze dvou základních větných členů, nikoli že by se skládalo z jednoho slova.

Podle druhu slov, která tvoří jednočlennou větu, rozlišujeme

1. jednočlenné věty jmenové, tvořené podstatným jménem, přídavným jménem, zájmenem nebo číslovkou; vyjadřují se jimi nápisy, nadpisy, názvy, pojmenování, pozdravy, oslovení, zvolání, otázky aj.:

Entrée *Vchod*

En panne *Porucha*

Le Rouge et le Noir *Červená a černá (název knihy)*

Chapitre II *Kapitola II.*

Guide de Paris *Průvodce po Paříži*

Bonjour! *Dobrý den!*

Mesdames et Messieurs! *Pani a pánové!*

Quelle surprise! *To je překvapení!*

Complet *Obsazeno*

Excellent! *Skrěle!*

Quoi? Qui? *Co? Kdo?*

Une deux! *Jedna dvě!*

2. jednočlenné věty infinitivní, vyjadřují zejména návody, pokyny, výzvy, příkazy apod.:

Agiter avant de s'en servir. *Před upotřebením protřepat.*

A louer *K pronajmání*

A vendre *Na prodej*

3. jednočlenné věty participiální, vyjadřují zvláště oznámení:

Fermé pour cause de maladie *Pro nemoc zavřeno*

Réservé *Vyhrazeno*

Occupé *Obsazeno*

4. jednočlenné věty příslovečné:

Doucement!

Très bien.

A gauche!

Comment?

Pourquoi?

5. jednočlenné věty citoslovočné:

Bravo!

Hurá! Výborně!

Oh! là! là!

A její!

Jednočlennou větu může tvořit většina slov a slovních spojení, např. spojky **mais**, **pourtant**, **cependant** aj. nebo příslovce **oui**, **si**, **non** at. Časté je spojení různých druhů slov, např.:

Chers amis! *Mili přátelé!*
Très heureux! *Velmi me těší.*
Ah! non! *(Táhle to ne!)*
Pourquoi pas? *Proč ne?*
Bonsoir, Paul! *Dobrou noc, Paul!*

Některé jednočlenné věty jsou velmi blízké větám neúplným (viz dále).

397 NEÚPLNÉ (ELIPTICKÉ) VĚTY

Isot, to syntaktické útvary, v nichž je vynechán některý větný člen (většinou holý přísudek), který však je snadno odhadnutelný z kontextu větného nebo situačního. Typickým příkladem jsou přísloví, např. **Le père, tel fils,**

A bon vin point d'enseigne. *Jaký otec, takový syn.*

Vyskytují se však i v běžné hovorové řeči v jazyce spisovném.

Marie voulait partir, son père non. *Marie chtěla odejít, její otec ne.*

398 VĚTNÉ VSUVKY

Na rozdíl od uvozovacích vět (viz 23) větné vsuvky mají sice také podobu dvoječlenných vět (hlavních nebo vedlejších, zvláště podmínekových nebo srovnávacích), avšak slouží pouze k doplnění nebo k vysvětlení obsahu věty, do níž jsou vloženy, popřípadě k vyjádření stanoviska mluvčího k obsahu této věty. V řeči jsou často pronášeny nižším rovinným tónem. V pravopisu se se oddělují čárkami, závozkami nebo pomlčkami. Větné vsuvky je nutno lisit od vsuvkových výrazů (viz 395-5). — Příklady:

Nous sommes rentrés — si je ne me trompe — le 2 avril. *Vrátili jsme se, nemýlím-li se, 2. dubna.*

Cet appareil, comme vous le savez, coûte très cher. *Tenhle přístroj, jak víte, je velmi drahý.*

Vos parents — j'en suis sûr — y consentiront. *Vaši rodiče — tím jsem si jist — s tím budou souhlasit.*

Slovosled

399 SLOVOSLED VĚTY OZNAMOVACÍ

Mluvěci (autor) vychází od určité jemu známé skutečnosti (od tzv. východiska výpovědi, dospívá k nové informaci — tzv. hlavnímu výpovědi. Tomuto řazení výpovědi se říká funkční větná perspektiva.

K téže objektívní skutečnosti může mluvěci (autor) přistupovat různě:

Sur la table, il y a une boîte. *Va stálo je nějaká krabička.*
Il y a une boîte sur la table. *Je krabička je na stole.*

Jasně uspořádanou větnou a její přesnou výjadem jazykovými prostředky v francouzské větě (výpovědi) patří k základním požadavkům sdělení sdělovacího úpsaného.

400 RYŠY FRANCOU ZSKÉHO SLOVOSLEDU

Francouzský slovoslled je do značné míry pevný. Zpravidla dodržuje toto pořadí větných členů: (přísl. určení) + podmět + přísudek + předmět + (přísl. určení). — Příklad:

Pour Noël, les parents ont offert de beaux cadeaux à leurs enfants. *K narozeninám dali rodiče svým dětem krásné dárky.*

Francouzština nemá u podstatných jmen žádné pádové koncečky. Proto musí rozlišit podmět od přímého předmětu (v našem pojetí): 1. pad od 4. padu umístěním těchto podstatných jmen ve výpovědi; podstatné jméno, které stojí před přísudkovým slovesem, je podmětem; to, které následuje za tímto slovesem, je přímý předmět. — Příklad:

La France a battu l'Fcosse. *Francie porazila Skotsko.*
L'Fcosse a battu la France. *Skotsko porazilo Francii.*

Francouzský slovoslled plní tedy zároveň úlohu, kterou naplňuje v češtině plní pádové koncečky.

Pozn. 1. Případy, kdy česká změnou slovoslledu zdůrazňuje některý větný člen nebo některé slovo ve větě, řeší francouzština jinými prostředky, hlavně obratem *c'est...qui(que), ce sont...qui(que)*: **C'est la France qui a battu l'Fcosse.** *Skotsko porazila Francie (viz 411)*